

Opakowania i odpady opakowaniowe

USTAWA z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych. (Dz.U.2001.63.638 z dnia 22 czerwca 2001 r.)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa wymagania, jakim muszą odpowiadać opakowania ze względu na zasady ochrony środowiska oraz sposoby postępowania z opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, zapewniające ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.
2. W sprawach dotyczących postępowania z odpadami opakowaniowymi w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się przepisy o odpadach.
3. Przepisy ustawy nie naruszają postanowień działu II w tytule I ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627).

Art. 2.

Przepisy ustawy stosuje się do opakowań wprowadzanych na polski obszar celny w ramach procedury dopuszczenia do obrotu, opakowań będących przedmiotem działalności gospodarczej na terenie kraju oraz wszystkich powstałych z nich odpadów opakowaniowych.

Art. 3.

1. Opakowaniami w rozumieniu ustawy są wprowadzone do obrotu wyroby wykonane z jakichkolwiek materiałów, przeznaczone do przechowywania, ochrony, przewozu, dostarczania lub prezentacji wszelkich produktów, od surowców do towarów przetworzonych.
2. Opakowania obejmują:
 - 1) opakowania jednostkowe, służące do przekazywania produktu użytkownikowi w miejscu zakupu, w tym przeznaczone do konsumpcji produktów naczynia jednorazowego użytku,
 - 2) opakowania zbiorcze, zawierające wielokrotność opakowań jednostkowych produktów, niezależnie od tego, czy są one przekazywane użytkownikowi, czy te? służą zaopatrywaniu punktów sprzedaży i które można zdjąć z produktu bez naruszenia jego cech,
 - 3) opakowania transportowe, służące do transportu produktów w opakowaniach jednostkowych lub zbiorczych w celu zapobiegania ich uszkodzeniom, z wyłączeniem kontenerów do transportu drogowego, kolejowego, wodnego lub lotniczego.
3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:
 - 1) odpadach opakowaniowych - rozumie się przez to wszystkie opakowania, w tym opakowania wielokrotnego użytku wycofane z ponownego użycia, stanowiące odpady w rozumieniu przepisów o odpadach, z wyjątkiem odpadów powstających w procesie produkcji opakowań,
 - 2) odzysku - rozumie się przez to odzysk w rozumieniu przepisów o odpadach,
 - 3) recyklingu - rozumie się przez to recykling w rozumieniu przepisów o odpadach,

- 4) wielokrotnym użytku - rozumie się przez to każde działanie, w trakcie którego opakowanie przeznaczone i zaprojektowane do co najmniej dwukrotnego zastosowania jest powtórnie wykorzystywane do tego samego celu, do którego było pierwotnie przeznaczone.

Art. 4.

Przepisy ustawy nie naruszają wymagań przewidzianych dla opakowań w przepisach odrębnych.

Rozdział 2

Obowiązki producenta, importera i eksportera opakowań

Art. 5.

1. Producent i importer opakowań powinni ograniczać ilość i negatywne oddziaływanie na środowisko substancji stosowanych do produkcji opakowań oraz wytwarzanych odpadów opakowaniowych w taki sposób, aby:
 - 1) objętość i masa opakowań były ograniczone do niezbędnego minimum wymaganego do spełnienia ich funkcji, biorąc pod uwagę oczekiwania użytkownika,
 - 2) opakowania były projektowane i wykonane w sposób umożliwiający ich wielokrotny użytek i późniejszy recykling, a jeśli nie jest to możliwe, to przynajmniej recykling, a jeżeli nie jest on możliwy, to inną formę odzysku,
 - 3) opakowania zawierały możliwie najmniejszą ilość substancji stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub dla środowiska,
 - 4) maksymalna suma zawartości ołowiu, kadmu, rtęci i chromu sześciowartościowego w opakowaniu nie przekraczała 100 mg/kg, z zastrzeżeniem ust. 3.
2. Minister właściwy do spraw środowiska, kierując się potrzebą uzyskania wiarygodnych i powtarzalnych wyników, określi, w drodze rozporządzenia, metodyki referencyjne oznaczania sumy zawartości ołowiu, kadmu, rtęci i chromu sześciowartościowego w opakowaniach.
3. Minister właściwy do spraw środowiska, kierując się właściwościami fizycznymi i składem chemicznym opakowań, a także ryzykiem powstania zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi lub dla środowiska, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje opakowań zwolnionych z wymagań określonych w ust. 1 pkt 4 oraz rodzaje opakowań, dla których maksymalna suma zawartości ołowiu, kadmu, rtęci i chromu sześciowartościowego może być wyższa niż określona w ust. 1 pkt 4, czas trwania oraz szczegółowe warunki zwolnienia lub podwyższenia zawartości.
4. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki, kierując się właściwościami fizycznymi i składem chemicznym opakowań i odpadów opakowaniowych oraz ich podatnością na rozkład biologiczny, może określić, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wymagania dotyczące opakowań ze względu na zalecaną metodę odzysku,
 - 2) wymagania dotyczące opakowań wielokrotnego użytku.
5. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki, kierując się dostępnymi możliwościami technologicznymi i wymaganiami ochrony środowiska, może, w drodze rozporządzenia, ustanowić ograniczenia lub zakazy stosowania określonych substancji używanych do produkcji opakowań, niespełniających wymagań określonych w ust. 1.

Art. 6.

1. Producent i importer opakowań mają obowiązek ich oznakowania, chyba że rodzaj opakowania tego nie wymaga.
2. Oznakowanie powinno określać:
 - 1) rodzaj materiałów wykorzystanych do produkcji opakowania,
 - 2) możliwością wielokrotnego użytku opakowania,
 - 3) przydatność opakowania do recyklingu.
3. Oznakowanie umieszcza się na opakowaniu lub na naklejonej na nim etykiecie, a jeśli rozmiary opakowania na to nie pozwalają - na dołączonej do niego informacji.

4. Oznakowanie powinno być wyraźne, widoczne i czytelne oraz powinno zachowywać trwałość również po otwarciu opakowania.
5. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) rodzaje opakowań podlegających oznakowaniu,
 - 2) wzory oznaczeń opakowań- kierując się potrzebą stworzenia jednolitego systemu oznakowania.

Art. 7.

1. Producent, importer i eksporter opakowań są obowiązani do składania właściwemu marszałkowi województwa rocznego sprawozdania o masie wytworzonych, przywiezionych z zagranicy oraz wywiezionych za granice opakowań, według rodzaju materiałów, z jakich zostały wykonane, z wyszczególnieniem opakowań wielokrotnego użytku, oraz o przestrzeganiu ograniczeń wynikających z art. 5 ust. 1 pkt 4, w terminie do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy.
2. Minister właściwy do spraw środowiska, kierując się potrzebą ujednoczenia sprawozdań, o których mowa w ust. 1, określi, w drodze rozporządzenia, wzory formularzy służących do składania sprawozdań, uwzględniając specyfikę małych i średnich przedsiębiorstw.
3. Dokumenty, na podstawie których sporządza się sprawozdanie, powinny być przechowywane przez 5 lat.
4. Marszałek województwa, któremu przedstawiane jest sprawozdanie, może, w drodze decyzji, zobowiązać producenta, importera lub eksportera opakowań do przedłożenia dokumentów, o których mowa w ust. 3.
5. Właściwość miejscową marszałka województwa ustala się według siedziby lub miejsca zamieszkania producenta, importera lub eksportera opakowań, a w przypadku braku siedziby lub miejsca zamieszkania producenta, importera lub eksportera opakowań na terenie kraju właściwy miejscowo jest Marszałek Województwa Mazowieckiego.

Rozdział 3

Obowiązki producenta, importera i eksportera produktów w opakowaniach

Art. 8.

Do producenta i importera produktów w opakowaniach przepisy art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 1-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 9.

1. Obowiązki producenta i importera produktów w opakowaniach w zakresie osiągnięcia poziomów odzysku i recyklingu określają przepisy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej.
2. Obowiązki producenta i importera produktów w opakowaniach w zakresie sprawozdawczości o ilości i rodzajach stosowanych opakowań określają przepisy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej.
3. Eksporter produktów w opakowaniach jest obowiązany do składania właściwemu marszałkowi województwa rocznego sprawozdania o masie wywiezionych za granicę opakowań, według rodzaju materiału, z jakich zostały wykonane, z wyszczególnieniem opakowań wielokrotnego użytku zastosowanych do opakowań eksportowanych produktów, w terminie do dnia 11 marca za poprzedni rok kalendarzowy. Przepis art. 7 ust. 5 stosuje się odpowiednio.
4. Minister właściwy do spraw środowiska, kierując się potrzebą ujednoczenia sprawozdań, o których mowa w ust. 3, określi, w drodze rozporządzenia, wzory formularzy służących do składania sprawozdań, uwzględniając specyfikę małych i średnich przedsiębiorstw.
5. Dokumenty, na podstawie których sporządza się sprawozdanie, o którym mowa w ust. 3, powinny być przechowywane przez 5 lat. Przepis art. 7 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 10.

1. Producent i importer substancji chemicznych bardzo toksycznych, toksycznych, rakotwórczych, mutagennych lub niebezpiecznych dla środowiska, określonych w przepisach o substancjach i preparatach chemicznych, są obowiązani ustalić wysokość kaucji na opakowania jednostkowe tych substancji, nie niższą od 10% i nie wyższą od 30% ceny substancji chemicznej zawartej w takim opakowaniu.
2. Producent i importer substancji chemicznych, o których mowa w ust. 1, są obowiązani odebrać na własny koszt od sprzedawcy opakowania wielokrotnego użytku i odpady opakowaniowe po tych substancjach.
3. Jeżeli zwrot pobranej kaucji przez sprzedawcę jest niemożliwy z powodu przerwy lub zakończenia działalności, producent lub importer substancji chemicznych, o których mowa w ust. 1, jest obowiązany przyjmować od użytkowników opakowania wielokrotnego użytku i odpady opakowaniowe po substancjach chemicznych. Przyjmując opakowania wielokrotnego użytku i odpady opakowaniowe po tych substancjach, producent lub importer jest obowiązany zwrócić pobraną kaucję.

4. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska może określić, w drodze rozporządzenia, rodzaje opakowań dla określonych rodzajów substancji chemicznych, wobec których stosuje się inną wysokość kaucji, niż określona w ust. 1, ze względu na specyfikę tych opakowań lub tych substancji.

Art. 11.

Producent i importer, o których mowa w art. 10 ust. 1, są obowiązani do posiadania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów opakowaniowych po substancjach chemicznych bardzo toksycznych, toksycznych, rakotwórczych, mutagennych lub niebezpiecznych dla środowiska, o którym mowa w przepisach o odpadach.

Rozdział 4

Obowiązki sprzedawcy i użytkownika produktów w opakowaniach

Art. 12.

Sprzedawca produktów w opakowaniach jest obowiązany do przekazywania użytkownikom tych produktów informacji o opakowaniach i odpadach opakowaniowych w zakresie:

- 1) dostępnych systemów zwrotu, zbiórki i odzysku, w tym recyklingu,
 - 2) właściwego postępowania z odpadami opakowaniowymi,
 - 3) znaczenia oznaczeń stosowanych na opakowaniach
- co najmniej przez wywieszenie odpowiedniej informacji w miejscu sprzedaży.

Art. 13.

1. Jednostki handlu detalicznego o powierzchni handlowej powyżej 25 m², sprzedające napoje w opakowaniach jednorazowych, są obowiązane do posiadania w ofercie handlowej podobnych produktów dostępnych w opakowaniach wielokrotnego użytku.
2. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, uwzględniając możliwości stosowania opakowań wielokrotnego użytku, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje napojów, których nie dotyczy obowiązek, o którym mowa w ust. 1.

Art. 14.

Jednostki handlu detalicznego są obowiązane do przyjmowania zwracanych i na wymianę opakowań wielokrotnego użytku po produktach w takich opakowaniach, które znajdują się w ich ofercie handlowej.

Art. 15.

Jednostki handlu detalicznego o powierzchni handlowej powyżej 2.000 m² są obowiązane do prowadzenia na własny koszt selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych po produktach w opakowaniach, które znajdują się w ich ofercie handlowej, według rodzajów odpadów określonych w przepisach o odpadach.

Art. 16.

1. Sprzedawca substancji chemicznych, o których mowa w art. 10 ust. 1, jest obowiązany pobrać kaucje za opakowania jednostkowe tych substancji w wysokości ustalonej przez ich producenta lub importera.
2. Sprzedawca, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany przyjmować od użytkowników opakowania wielokrotnego użytku i odpady opakowaniowe po substancjach, o których mowa w art. 10 ust. 1, w celu ich przekazania producentowi lub importerowi. Przyjmując opakowania wielokrotnego użytku i odpady opakowaniowe po tych substancjach, sprzedawca jest obowiązany zwrócić pobraną kaucję.
3. Sprzedawca, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany do posiadania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów opakowaniowych po substancjach chemicznych bardzo toksycznych, toksycznych, rakotwórczych, mutagennych lub niebezpiecznych dla środowiska, o którym mowa w przepisach o odpadach.

Art. 17.

Użytkownik substancji chemicznych, o których mowa w art. 10 ust. 1, jest obowiązany zwrócić sprzedawcy opakowania wielokrotnego użytku i odpady opakowaniowe po tych substancjach.

Art. 18.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów art. 10, art. 12-14 oraz art. 16 ust. 1 i 2 sprawuje Inspekcja Handlowa, działająca na podstawie przepisów odrębnych.

Rozdział 5

Obowiązki organów administracji publicznej

Art. 19.

1. Na podstawie sprawozdań, o których mowa w art. 7 ust. 1 oraz w art. 9 ust. 3, marszałek województwa sporządza raport wojewódzki zawierający:
 - 1) imię i nazwisko, adres zamieszkania lub nazwę i adres siedziby producenta, importera i eksportera opakowań oraz eksportera produktów w opakowaniach,
 - 2) masę wytworzonych, przywiezionych z zagranicy lub wywiezionych za granice opakowań, według rodzaju materiału, z jakiego zostały wykonane, z wyszczególnieniem opakowań wielokrotnego użytku,
 - 3) informacje o realizacji przez producentów i importerów opakowań ograniczeń wynikających z art. 5 ust. 1 pkt 4.
2. Raport, o którym mowa w ust. 1, marszałek województwa przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska do dnia 15 maja za poprzedni rok kalendarzowy.
3. Minister właściwy do spraw środowiska, kierując się potrzebą stworzenia ujednoliconego systemu zbierania i przetwarzania danych, o których mowa w ust. 1, określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady składania raportów wojewódzkich oraz wzór formularza.

Art. 20.

Minister właściwy do spraw środowiska prowadzi bazę danych, dotyczących gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, na podstawie raportów wojewódzkich, o których mowa w art. 19 ust. 1, oraz sprawozdań i zbiorczych informacji, o których mowa w przepisach o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej.

Rozdział 6

Przepisy karne

Art. 21.

Kto, produkując, importując lub wprowadzając do obrotu opakowania lub produkty w opakowaniach:

- 1) przekracza maksymalną sumę zawartości ołowiu, kadmu, rtęci i chromu sześciowartościowego w opakowaniu lub
- 2) nie znakuje opakowań zgodnie z wymogami, podlega karze grzywny.

Art. 22.

1. Kto, produkując, importując lub eksportując opakowania, nie składa marszałkowi województwa sprawozdań o opakowaniach lub składa sprawozdanie niezgodne z dokumentami, niekompletne lub nieterminowo, podlega karze grzywny.
2. Tej samej karze podlega eksporter produktów w opakowaniu, który nie składa marszałkowi województwa sprawozdania o wywiezionych za granice opakowaniach.

Art. 23.

Kto, produkując lub importując substancje chemiczne bardzo toksyczne, toksyczne, rakotwórcze, mutagenne lub niebezpieczne dla środowiska:

- 1) nie ustala wysokości kaucji na opakowanie tej substancji lub ustala ją w wysokości niezgodnej z przepisami, lub
- 2) nie odbiera na własny koszt opakowań po tych substancjach, podlega karze grzywny.

Art. 24.

Kto, sprzedając substancje chemiczne bardzo toksyczne, toksyczne, rakotwórcze, mutagenne lub niebezpieczne dla środowiska:

- 1) nie pobiera od użytkownika substancji kaucji albo pobiera w wysokości niezgodnej z przepisami, lub
- 2) nie zwraca użytkownikowi substancji kaucji lub nie przyjmuje od użytkownika opakowania wielokrotnego użytku i odpadów opakowaniowych po tej substancji, podlega karze grzywny.

Art. 25.

Kto, będąc użytkownikiem substancji chemicznej bardzo toksycznej, toksycznej, rakotwórczej, mutagennej lub niebezpiecznej dla środowiska, nie zwraca sprzedawcy opakowania wielokrotnego użytku i odpadów opakowaniowych po tej substancji, podlega karze grzywny.

Art. 26.

Kto, sprzedając produkty w opakowaniach, nie wywiesza w miejscu sprzedaży informacji o opakowaniach i odpadach opakowaniowych w zakresie:

- 1) dostępnych systemów zwrotu, zbiórki i odzysku, w tym recyklingu,
 - 2) właściwego postępowania z odpadami opakowaniowymi,
 - 3) znaczenia oznaczeń stosowanych na opakowaniach,
- podlega karze grzywny.

Art. 27.

Kto, zarządzając jednostką handlu detalicznego, nie przyjmuje zwracanych i na wymianę opakowań wielokrotnego użytku po produktach będących w ofercie handlowej w tej jednostce, podlega karze grzywny.

Art. 28.

Kto, zarządzając jednostką handlu detalicznego o powierzchni handlowej powyżej 2000 m², nie prowadzi selektywnej zbiórki opakowań po produktach będących w ofercie handlowej w tej jednostce, podlega karze grzywny.

Art. 29.

Orzekanie w sprawach o czyny określone w art. 24-28 następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 7

Przepisy końcowe

Art. 30.

W ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 77, poz. 335, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 121, poz. 770, Nr 133, poz. 885 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 109, poz. 1157 oraz z 2001 r. Nr 38, poz. 452) w art. 2 w ust. 1 w pkt 10 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 11 w brzmieniu:

"11) kontrola przestrzegania przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych."

Art. 31.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r., z wyjątkiem art. 5 ust. 1 pkt 4, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.